



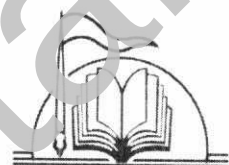
مدنی، کیفری

قواعد و فتن

مؤلف

سید مرتضیٰ صوفیانی

سرشناسه	:	صوفیاف، سید مرتضی، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور	:	قواعد فقه (مدنی، کیفری) / مولف سید مرتضی صوفیاف
مشخصات نشر	:	قم: شکوری، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۳۲۰ ص.
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۲۹۶۱-۳۳-۷
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیا.
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۳۱۸ - ۳۲۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	:	فقه - قواعد
موضوع	:	حقوق مدنی - ایران
موضوع:	:	حقوق جزا - ایران
رده‌بندی کنگره	:	۱۳۹۸ ق ۹ ص ۵ / ۱۶۹ BP
رده‌بندی دیویی	:	۲۹۷ / ۳۲۴
شماره کتاب‌شناسی	:	۹۸۳۸۵۲۶



انتشارات شکوری
همراه: ۰۹۱۲۷۴۷۹۰۹۳



نام کتاب: قواعد فقه (مدنی، کیفری)

نویسنده: سید مرتضی صوفیاف

ناشر: شکوری

نوبت چاپ: اول / بهار ۱۳۹۸

قطع و صفحه: ۳۲۰ صفحه

شمارگان: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۶۱-۳۳-۷

کلیه حقوق این اثر برای نویسنده محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳	فهرست مطالب
۱۵	مقدمه
۱۷	اصطلاحات فقه و قواعد
۱۷	تعریف فقه
۱۷	تقسیم بندی احکام شرعی
۱۷	حکم تأسیسی (ابتدایی)
۱۸	حکم امضایی
۱۸	اهمیت تمایز احکام تأسیسی و امضایی
۱۸	حکم تکلیفی و وضعی
۱۹	قاعده
۱۹	قاعده‌ی فقهی و مسئله فقهی
۱۹	قاعده‌ی اصولی و قاعده‌ی فقهی
۲۱	قاعده‌ی ید و تصرف
۲۲	تعریف ید
۲۲	مصادیق ید
۲۳	منظور از قاعده‌ی ید
۲۴	شرایط حجّیت «ید»
۲۴	مدارک و مستندات ید
۲۵	تفاوت سیره و بناء عقلاء

۲۸.....	اماره و اصل
۲۸.....	اماره بودن ید.....
۲۹.....	مبانی اماره بودن بودن ید.....
۳۰.....	تعارض «قاعده‌ی ید» با استصحاب.....
۳۱.....	تعارض «ید» با امارات دیگر.....
۳۲.....	حاکمیت ید.....
۳۳.....	در صورت تعارض استصحاب با «قاعده‌ی ید»، دو مورد استصحاب جاری می‌شود:
۳۴.....	حاکمیت ید در مقام تنازع.....
۳۶.....	موارد اخلاف در حجیت قاعده‌ی ید.....
۳۶.....	۱- اعیان موقوفه.....
۳۷.....	۲- منافع.....
۳۸.....	۳- حقوق.....
۳۹.....	توضیح جریان «ید» در حقوق.....
۳۹.....	کاربرد «قاعده‌ی ید» در موارد احتمال وقفیت:
۴۰.....	ایادی متعدد و دلالت آن‌ها بر ملکیت.....
۴۱.....	تعدد ایادی و صورتهای گوناگون.....
۴۲.....	«قاعده‌ی ید» در قانون مدنی ایران.....
۴۳.....	نقش تصرف در حق ارتفاق.....
۴۳.....	اقرار ذوالید در دادگاه.....
۴۵.....	قاعده‌ی ضمان ید
۴۵.....	مفاد قاعده.....
۴۵.....	تفاوت «قاعده‌ی ید» با قاعده‌ی «علی الید».....
۴۶.....	فرق قاعده‌ی ضمان ید با قاعده‌ی اتلاف.....
۴۶.....	مستندات قاعده‌ی علی الید.....
۴۶.....	۱- بناء عقلاء.....
۴۷.....	۲- سیره‌ی اسلامی.....
۴۷.....	۳- حدیث نبوی.....
۴۷.....	جهل و عمد:
۴۸.....	مفاد و تجزیه‌ی روایت: علی الید.....
۴۸.....	بند اول، سند روایت.....

فهرست مطالب

۴۹	بند دوم، عَلَى الْيَدِ.....
۴۹	ید عدوانی و ید غیرعدوانی.....
۵۰	ید ضمانی و ید امانی.....
۵۰	بند سوم، مای موصول.....
۵۰	ضمان منافع.....
۵۲	ضمان غاصب نسبت به منافع مال مغضوب.....
۵۴	تغییر عین مأخوذه.....
۵۵	بند چهارم، أَخَذْتُ.....
۵۶	بند پنجم، تأدیه.....
۵۷	تأدیه باید به مالک باشد.....
۵۷	تأدیه‌ی حکمی.....
۵۸	بند ششم، چه باید تأدیه نمود؟.....
۵۹	موارد عدم امکان ردّ عین.....
۶۰	پرداخت معادل در صورت تلف عین.....
۶۱	تطبیقات:.....
۶۱	جبران خسارت در صورت ناقص و یا معیوب شدن مال.....
۶۲	جبران زیان.....
۶۲	تعریف مثلی و قیمی.....
۶۳	نکات؛ آگاه سازی.....
۶۷	قاعده‌ی الْخَرَجُ بِالضَّمَانِ
۶۸	معنای روایت.....
۶۸	قول فقهای امامیه.....
۷۱	قاعده‌ی استیمان
۷۱	مفاد قاعده.....
۷۱	تعریف استیمان و عناصر آن.....
۷۲	مستندات قاعده.....
۷۲	الف) روایات.....
۷۳	امین در صورت تعدّی و یا تفريط ضامن است.....
۷۴	عناصر استیمان.....
۷۵	نکات؛ آگاه سازی.....

۷۵.....	اثبات تعدی و تفریط
۷۶.....	ب) قاعده‌ی احسان
۷۷.....	اقسام امانت
۷۸.....	ماهیت حقوقی ید امانی
۷۸.....	دسته‌بندی اقسام ید
۷۹.....	موارد قابل بررسی
۷۹.....	۱- ید صنعتگران و کارگران:
۸۰.....	۲- ید باربر
۸۱.....	قاعده‌ی اتلاف
۸۱.....	مفاد قاعده
۸۱.....	مستندات
۸۱.....	۱- کتاب
۸۲.....	۲- سنت
۸۳.....	۳- اجماع
۸۳.....	۴- دلیل عقلی و بنا علقاء
۸۳.....	تبیین عناصر روایت اتلاف
۸۴.....	اتلاف حقیقی و اتلاف حکمی
۸۵.....	مال چیست؟
۸۶.....	تفاوت ضمان اتلاف و ضمان ید
۸۶.....	اقسام قاعده‌ی اتلاف
۸۶.....	۱- اتلاف بالمباشره
۸۶.....	۲- اتلاف بالتسبیب
۸۷.....	نکات؛ آگاه سازی
۸۸.....	قاعده‌ی اتلاف و قانون مدنی
۸۹.....	قاعده‌ی تسبیب
۸۹.....	تعریف تسبیب
۹۰.....	مدرک قاعده‌ی تسبیب
۹۲.....	عدم دخالت عمد و قصد در ضمان تسبیب
۹۳.....	اجتماع مباشر و مسبب
۹۴.....	اجتماع دو سبب

۹۶	قول به تفصیل.....
۹۸	چند مسأله.....
۹۹	جمع بندی و نتیجه.....
۱۰۰	غرور و اتلاف.....
۱۰۱	قاعدهی اقدام.....
۱۰۱	اقدام در لغت و تعریف فقها.....
۱۰۱	مفاد قاعده.....
۱۰۲	۱- اقدام به زیان.....
۱۰۴	۲- اقدام به ضمان.....
۱۰۴	مستندات قاعدهی اقدام.....
۱۰۵	الف، روایات.....
۱۰۷	ب، بناء عقلاء.....
۱۰۸	ج، اجماع.....
۱۰۹	قاعدهی لاضرر.....
۱۰۹	مفاد قاعده.....
۱۰۹	مستندات قاعده.....
۱۰۹	الف) عقل.....
۱۱۰	ب) کتاب.....
۱۱۱	ج) سنت.....
۱۱۳	د) اجماع.....
۱۱۳	تحلیل معنای مفردات حدیث.....
۱۱۳	معنای ضرر.....
۱۱۴	ضرار.....
۱۱۵	فرق ضرر و ضرار.....
۱۱۶	نظریات فقها در معنای «لا» در قاعدهی لاضرر.....
۱۱۶	الف) نظریه‌ی شیخ مرتضی انصاری.....
۱۱۷	ب) نظریه‌ی محقق خراسانی.....
۱۱۸	ثمره‌ی بحث.....
۱۱۹	ج) نظریه‌ی شریعت اصفهانی.....
۱۲۰	د) نظریه‌ی مرحوم نراقی.....

۱۲۰	ضرر نوعی ضرر شخصی.....
۱۲۲	نکات؛ آگاه سازی.....
۱۲۲	نکته‌ی اول؛ دفع ضرر از خود با ضرر به دیگری.....
۱۲۲	نکته‌ی دوم ؛ تحمل ضرر.....
۱۲۳	نکته‌ی سوم ؛ تعارض دو ضرر بر یک نفر.....
۱۲۳	نکته‌ی چهارم؛ احکام ضرری فراوان است.....
۱۲۴	نکته‌ی پنجم؛ آیا عدم النفع ضرر محسوب می‌شود؟.....
۱۲۵	نکته‌ی ششم؛ آیا مفاد «قاعده‌ی لاضرر» منحصرأ نفی حکم است یا اثبات حکم را هم فرا می‌گیرد؟.....
۱۲۵	تقديم قاعده‌ی لا ضرر بر قاعده‌ی تسليط.....
۱۲۷	تفصيل مسأله.....
۱۲۹	قاعده‌ی لا ضرر در قانون مدنی ایران.....
۱۳۱	قاعده‌ی غرور
۱۳۱	معنا و مفاد قاعده.....
۱۳۲	مستندات قاعده.....
۱۳۲	الف) روایات.....
۱۳۲	ب) بنای عقلا:.....
۱۳۳	ج) اجماع.....
۱۳۳	د) روایات خاصه.....
۱۳۴	صور مسأله‌ی.....
۱۳۶	مصادیق قاعده.....
۱۳۸	رابطه‌ی مالک با غار و مغرور.....
۱۴۱	قاعده‌ی احسان
۱۴۱	تعریف قاعده.....
۱۴۲	احسان چیست؟.....
۱۴۲	احسان به شرط مطابقت با واقع.....
۱۴۳	ماهیت احسان.....
۱۴۳	مثال‌های قاعده.....
۱۴۴	مصلحت عمومی.....
۱۴۵	مدارک و مستندات قاعده.....

فهرست مطالب

۱۴۵.....	کتاب.....
۱۴۵.....	محسن کیست و سبیل چیست؟.....
۱۴۶.....	سنت.....
۱۴۷.....	عقل.....
۱۴۸.....	اجماع.....
۱۴۹.....	اشکال و پاسخ آن.....
۱۴۹.....	اجت در برابر احسان.....
۱۵۱.....	قاعدهی صحت
۱۵۱.....	مفاد قاعده.....
۱۵۱.....	۱- اصل صحت به مفهوم جواز تکلیفی.....
۱۵۲.....	دلایل اصل صحت به مفهوم تکلیفی.....
۱۵۲.....	الف) آیات.....
۱۵۲.....	ب) روایات:.....
۱۵۳.....	۲- اصل صحت به مفهوم وضعی.....
۱۵۴.....	دلایل اصل صحت به مفهوم وضعی.....
۱۵۴.....	الف) اجماع:.....
۱۵۴.....	ب) بنای عقلا:.....
۱۵۴.....	ج) ظهور حال مسلمان:.....
۱۵۵.....	صحت به اعتقاد چه کسی؟.....
۱۵۶.....	قاعدهی صحت ، اصل عملی است یا اماره؟.....
۱۵۷.....	اصل موضوعی نه حکمی.....
۱۵۹.....	قلمرو صحت.....
۱۶۰.....	نکته، اصل سببی و مسببی.....
۱۶۰.....	تعارض قاعدهی صحت با استصحاب.....
۱۶۱.....	توضیح فروض.....
۱۶۳.....	نتیجه گیری.....
۱۶۳.....	نمونه‌هایی از کاربرد قاعدهی صحت.....
۱۶۴.....	اصل صحت در قانون مدنی ایران.....
۱۶۵.....	سه اصل دیگر.....
۱۶۷.....	قاعدهی ما یُضَمَّنُ

۱۶۷.....	قواعد منصوص و اصطیادی.....
۱۶۷.....	مقاد قاعده.....
۱۶۸.....	عقد صحیح و فاسد.....
۱۶۸.....	عقد فاسد.....
۱۶۸.....	سابقه‌ی قاعده در متون فقهی.....
۱۶۹.....	تحلیل مفردات قاعده.....
۱۶۹.....	ضمان.....
۱۷۱.....	«باء».....
۱۷۳.....	عقد صحیح ذاتاً مقتضی ضمان است.....
۱۷۴.....	معانی فقهی قاعده.....
۱۷۴.....	۱- قاعده‌ی بد.....
۱۷۴.....	۲- قاعده‌ی اقام.....
۱۷۵.....	۳- قاعده‌ی لا ضرر.....
۱۷۶.....	۴- احترام به مال دیگران.....
۱۷۷.....	۵- استدلال مرکب.....
۱۷۷.....	معنای عکس قاعده و محل جریان آن.....
۱۷۹.....	کاربرد این قاعده در حقوق.....
۱۸۰.....	استثنائات قاعده.....
۱۸۰.....	ثمن مبیع مغضوب در فرض علم مشتری به عصب.....
۱۸۱.....	عقد شرکت فاسد.....
۱۸۱.....	قاعده‌ی مَا یُضْمَنُ در قانون.....
۱۸۳.....	«قاعده‌ی قبح عقاب بلا بیان».....
۱۸۳.....	اباحه و حَظَر.....
۱۸۴.....	تفاوت قاعده با اصل قانونی بودن جرم و مجازات.....
۱۸۷.....	نکات؛ آگاه سازی.....
۱۸۸.....	مستندات فقهی قاعده.....
۱۸۸.....	۱- دلیل عقلی.....
۱۸۹.....	۲- دلیل نقلی؛.....
۱۹۱.....	پرسش.....
۱۹۳.....	«قاعده‌ی درأ».....

فهرست مطالب

۱۹۳.....	«إِذْرَتُوا الْخُدُودَ بِالشُّبُهَاتِ»
۱۹۶.....	مستندات فقهی.....
۱۹۶.....	۱- روایات
۱۹۶.....	منابع روایی اهل سنت:.....
۱۹۸.....	۲- تسالم اصحاب بر حجیت این قاعده:.....
۱۹۹.....	۳- مطابقت مفاد قاعده با اصول عقلی:.....
۲۰۱.....	۴- روایاتی که اشاره به معذور بودن جاهل دارد.....
۲۰۱.....	تحلیل کلمات قاعده.....
۲۰۱.....	واژه‌ی شبهات.....
۲۰۲.....	تقسیمات شبهه از نظر فقه امامیه.....
۲۰۳.....	الف) شبهات حکمیہ.....
۲۰۳.....	ب) شبهات موضوعیہ.....
۲۰۵.....	جاهل قاصر جاهل مقصر.....
۲۰۶.....	شبهه براساس حقوق جزای عرفی.....
۲۰۶.....	۱- شبهه در عنصر قانونی.....
۲۰۶.....	۲- شبهه در عنصر معنوی.....
۲۰۷.....	۳- شبهه در عنصر مادی.....
۲۰۹.....	ملاک در عروض شبهه.....
۲۱۲.....	تطبیق بحث بر حقوق جزا.....
۲۱۷.....	رابطه‌ی قاعده‌ی درأ با اصل برائت و احتیاط.....
۲۱۸.....	پرسش.....
۲۲۱.....	قاعده‌ی اکراه
۲۲۲.....	اکراه در اصطلاح فقها؛.....
۲۲۳.....	فرق بین اکراه و اجبار.....
۲۲۳.....	مقایسه اضطرار، اکراه و اجبار.....
۲۲۴.....	شباهت مُکَرَّه و مُضْطَرَّ:.....
۲۲۴.....	فرق بین اکراه و اضطرار.....
۲۲۶.....	مستندات و ادله‌ی فقهی قاعده‌ی اکراه.....
۲۲۸.....	اقسام اکراه.....
۲۲۸.....	۱- اکراه مُلجی یا اکراه تام.....

۲۲۹	۲- اکراه غیرملجی یا ناقص:
۲۳۰	تقسیم اکراه به مادی و معنوی
۲۳۰	اکراه مادی
۲۳۰	اکراه معنوی
۲۳۰	عناصر اکراه
۲۳۱	۱- تهدید اکراه کننده:
۲۳۲	۲- ترس ناشی از تهدید در مکړه:
۲۳۲	شرایط تحقق اکراه
۲۳۳	موضوع تهدید
۲۳۴	قلمرو اکراه و دایره‌ی تأثیر آن
۲۳۴	اکراه به قتل مجوز قتل نیست
۲۳۶	اکراه در قوانین موضوعه جزای
۲۳۶	تأثیر اکراه را در جرایم مختلف
۲۳۸	نتیجه
۲۴۰	پرسش
۲۴۱	قاعده‌ی اضطرار
۲۴۱	کلیات
۲۴۲	اضطرار و اجبار
۲۴۸	شرایط جریان قاعده
۲۵۲	مسئولیت مضطر
۲۵۲	قاعده‌ی اضطرار و حقوق مدنی
۲۵۳	مصادیق قانونی اضطرار
۲۵۳	بررسی موضوع در حقوق عرفی (Common Law)
۲۵۴	پرسش
۲۵۵	قاعده‌ی وزر
۲۵۵	دوران باستان
۲۵۵	در ادیان الهی پیش از اسلام
۲۵۶	در اسلام
۲۵۶	مستندات فقهی قاعده
۲۵۶	۱- کتاب

۲۵۷.....	۲- سنت.....
۲۵۸.....	۳- اجماع.....
۲۵۸.....	۴- بنای عقلا.....
۲۵۸.....	استثنای قاعده‌ی وزر.....
۲۵۸.....	وجوب دیه بر عاقله.....
۲۵۹.....	مسئولیت دولت (بیت‌المال).....
۲۶۱.....	پرسش.....
۲۶۳.....	قاعده‌ی تحذیر.....
۲۶۶.....	شرایط ۷ برای رفع مسئولیت:.....
۲۶۷.....	قاعده‌ی تحذیر در قوانین مدون.....
۲۶۹.....	پرسش.....
۲۷۱.....	قاعده‌ی فراس.....
۲۷۲.....	مفردات حدیث.....
۲۷۲.....	مفاد قاعده.....
۲۷۳.....	شرایط اجرای قاعده‌ی فراس.....
۲۷۷.....	قاعده‌ی فراس و زنا.....
۲۷۸.....	قاعده‌ی فراس و تلقیح مصنوعی.....
۲۷۸.....	۱- تلقیح مصنوعی با نطفه‌ی شوهر.....
۲۷۸.....	۲- تلقیح مصنوعی با نطفه‌ی غیرشوهر.....
۲۷۹.....	رابطه‌ی حقوقی طفل را با مادر.....
۲۸۱.....	پرسش.....
۲۸۳.....	مبحث تعزیرات.....
۲۸۳.....	مبحث اول: ماهیت حقوقی تعزیر (التَّعْزِيرُ دُونَ الْحَدِّ).....
۲۸۵.....	تعریف فقهی تعزیر.....
۲۸۷.....	جمع بندی؛.....
۲۸۷.....	حَدّ.....
۲۸۸.....	فرق میان حَدّ و تعزیر.....
۲۹۰.....	اصل در تعزیرات.....
۲۹۰.....	دو طرز فکر متقابل.....
۲۹۱.....	مبحث دوم نحوه‌ی تعیین مجازات تعزیری (التَّعْزِيرُ بِمَا يَرَاهُ الْإِمَامُ).....

- ۲۹۳..... میزان تعذیر چقدر است؟
- ۲۹۴..... مدارک روایی قاعده.....
- ۲۹۶..... مدیریت جامعه، تعیین کننده مقدار تعذیر.....
- ۲۹۷..... مبحث قلمرو مجازات تعزیری (قاعده‌ی التَّعْزِیرُ لِكُلِّ عَمَلٍ مُحَرَّمٍ).....
- ۲۹۷..... گفتار فقها.....
- ۲۹۸..... بحث و بررسی.....
- ۳۰۲..... پرسش.....
- ۳۰۳..... **نظریه‌ی اقامه حدود.....**
- ۳۰۵..... ۱- موافقین اجرا و دلایل آنان.....
- ۳۰۷..... مستثنای از ادله‌ی نقلیه.....
- ۳۱۰..... دلیل سوم عدم جواز تعطیلی حدود.....
- ۳۱۱..... ۲- قائلین به تعطیل و دلایل آنان.....
- ۳۱۸..... **منابع.....**

در دنیای کنونی، پایه‌های علوم از اهمیت بسیاری برخوردارند، یکی از این علوم، رشته‌ی فقه به عنوان شاخه‌ای از علوم اسلامی است که برگرفته شده از متون اسلامی است، و تعیین کننده بخشی از آیین زندگی است که در شریعت اسلام معین شده است و از بدو تولد تا به هنگام مرگ را فرا می‌گیرد.

از طرفی فقه در شریعت و نظام اسلامی همان قوانین و حقوقی است که بعد از تئوری پردازی و استنباط به مرحله‌ی اجرا درمی‌آید. از این روی است که جهت تحقیق هرچه بیشتر این علم بایستی به فراگیری دیگر علوم مرتبط از جمله قواعد فقه پرداخت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و متناسب با تغییر نگرش‌ها و رفتارها قوانین متعددی، حتی قانون اساسی دچار تغییر و تحول گردید ریشه‌ی بسیاری از مبانی قانون‌گذاری در جمهوری اسلامی ایران فقه شیعه و قواعدی بود که ما آن را در چارچوب قواعد فقه می‌شناسیم.

قواعد فقه زیربنای فقه و حقوق اسلامی را تشکیل می‌دهد که با شناخت آن، دانشجویان رشته‌های فقه، حقوق و طلاب حوزه‌های علمیه توانایی بالایی پیدا می‌کنند تا در فقه و حقوق اسلامی، بینش قابل توجهی داشته باشند که این امر در جهت رسیدن به مرحله‌ی استنباط و درک مسائل فقهی دارای اهمیتی فوق العاده است و نیز به آموخته‌های آنان نظم خاصی بخشیده و دایره‌ی قدرت استدلال و تجزیه و تحلیل فقهی و حقوقی‌شان را وسعت می‌دهد.

از سوی دیگر شناخت دقیق قواعد مهم و بنیادین فقه، تربیت فقها و حقوقدانان صاحب رأی، قانون‌گذاران متبحر و بالا رفتن طراز علمی جامعه را در ابعاد تخصصی فقه و حقوق را در پی خواهد داشت.

از جمله‌ی موضوعات مهم در حوزه‌ی فقه و به ویژه روش منطقی استدلال فقهی، پرداختن به قواعد فقهیه است که به همت فقها و بزرگان اندیشه فقهی، رونق بسیار یافته است؛ به گونه‌ای که امروزه باب مستقل و کاربردی با عنوان قواعد فقهیه وجود دارد که از سوی اندیشه‌گران و تحلیل‌گران در دیگر حوزه‌های مطالعاتی نیز مورد توجه می‌باشد.

این اثر سعی دارد ضمن معرفی مختصر و کاربردی قواعد فقهی که مخاطبان خاص خود را در میان دانشجویان و محققان دارد، بتواند زمینه‌ی مناسبی برای پرداختن روش‌شناختی و عملیاتی به قواعد فقه را بیش از پیش فراهم سازد.

بر همین اساس در این کتاب سعی شده است تا بررسی اجمالی و در حد ضرورت در تعداد بیشتری از قواعد فقهی، حقوقی صورت گیرد تا دانش‌پژوهانی که در مقطع کارشناسی حقوق، تحصیل می‌کنند و یا به نحوی از انحاء با مباحث حقوقی سر و کار دارند اطلاعات بیشتری را از قواعد فقه و حقوق کسب نمایند.

در این کتاب نویسنده در مورد قواعد فقهی، به کار رفته در حقوق را مورد بررسی قرار داده و به آیات قرآن، سیره‌ی پیامبر ﷺ، روایات معصومین، اتفاق نظر یا اجماع فقها، بناء عقلا، سیره و روش مسلمین، استناد کرده است.

سید مرتضی صوفیاف

بیست و سومین ماه ۹۷